

Vägverket
781 87 Borlänge

Beslut efter tillsyn enligt personuppgiftslagen (1998:204)

Datainspektionens beslut

Datainspektionen konstaterar att det finns risk för att Vägverkets bildhantering kan omfatta enskilda personer. Detta är inte förenligt med lagstiftningen om trängselskatt. Datainspektionen förutsätter att Vägverket vidtar ytterligare åtgärder för att minska risken för registrering av sådan överskottsinformation.

Datainspektionen konstaterar att Vägverkets gallringsrutiner inte motsvarar bestämmelserna i förordning (2001:650) om vägtrafikregister. Datainspektionen förutsätter att Vägverket ändrar sina gallringsrutiner så att förordningens bestämmelser om gallring efterlevs.

Datainspektionen konstaterar att Vägverket saknar rutiner för att i efterhand kunna kontrollera vem som har haft åtkomst till personuppgifter. Datainspektionen förutsätter att Vägverket inför rutiner för att kontrollera åtkomsten till personuppgifterna. Med hjälp av behandlingshistorik skall det gå att utreda felaktig eller obehörig användning. Det skall även finnas rutiner för hur man följer upp loggar, t.ex. genom stickprovskontroller.

Redogörelse för tillsynsärendet

Försöket med trängselskatt i Stockholm påbörjades den 3 januari 2006 och pågår till den 31 juli 2006. Försöket har föregåtts av en månads testperiod av det tekniska systemet.

Inför testperioden beslutade Datainspektionen att inspektera Vägverket. Syftet med inspektionen var att få information om försöket och hur man skulle behandla personuppgifter i systemet. Av särskilt intresse var de elektroniska spår som uppstår vid passering av en betalstation och hur informationen skulle kommuniceras vidare för beslut och uppbörd av trängselskatt.

Den 9 juni 2005 genomförde Datainspektionen en inspektion hos Vägverket i Solna. Vad som framkom vid inspektionen framgår av protokollet, se bilaga A (bilagorna till bilaga A är utelämnade).

Vägverket fick tillfälle att yttra sig över protokollet, vilket myndigheten gjorde den 9 september 2005. Därefter följde en dialog mellan inspektionen och Vägverket som i huvudsak kom att beröra information och registrering under testperioden, personuppgiftsansvaret, informationsskyltar vid betalstationerna, betalningsrutiner och registret ”Business Warhouse”.

Den 10 februari 2006 genomförde Datainspektionen en ny inspektion hos Vägverket samt hos IBM, som är totalleverantör av det tekniska systemet och personuppgiftsbiträde. Vad som framkom vid inspektionen framgår av protokollet, se bilaga B (bilagorna till bilaga B är utelämnade).

I samband med att Vägverket bereddes tillfälle att yttra sig över Datainspektionens protokoll begärde inspektionen att Vägverket skulle inkomma med en åtgärdsplan avseende bl.a. följande tre punkter.

1. Bilderna som tas vid passager vid betalstationer visar betydligt mer än enbart fordonets registreringsnummer vilket kan vara integritetskänsligt vid manuell bildgranskning och hantering av registerutdrag enligt offentlighetsprincipen. Vad kan Vägverket göra för att minska exponeringen?
2. Enligt 3 kap. 6 § förordning (2001:650) om vägtrafikregister skall uppgifter om trängselskatt gallras, om skatten har betalats och omprövning inte har begärts, senast tre veckor efter betalningen. Det har framkommit att Vägverket tillämpar en gallringstid om 45 dagar. Hur motiverar Vägverket detta?
3. För att åtkomsten skall kunna kontrolleras bör det, beroende på känsligheten hos personuppgifterna, finnas en behandlingshistorik (logg). En behandlingshistorik har också en förebyggande funktion. En förutsättning är att användarna informeras om loggen och kontrollen av åtkomst. Hur kommer Vägverket att införa rutiner för kontroll av åtkomst och att informera om kontrollen till alla behöriga användare?

I ett svar på Datainspektionens frågor uppgav Vägverket bl.a. följande:

1. Vägverket är medvetet om att bilder som tas vid betalstationer – i vissa fall – visar mer än fordonets registreringsnummer. Detta har också framförts till IBM vid flera tillfällen med begäran om att bilderna – om möjligt – automatiskt ska beskäras ytterligare i kamerorna. Tekniskt har det emellertid visat sig svårt att få en bild som enbart visar registreringsnumret. Vägverket menar därför att det för närvarande inte är helt möjligt att undvika en exponering som visar mer än registreringsnumret. Anledningen till detta är dels att registreringsskyltarna sitter på olika ställen på olika bilar, dels att trafikanterna inte alltid kör i körfälten. Det är därmed svårt att i vissa trafiksituationer få till stånd en optimal inställning av kameran. Emellertid för Vägverket fortlöpande en dialog med IBM för att om möjligt försöka lösa exponeringsfrågan. Det bör framhållas att den ytter-

ligare exponering som sker inte innehåller mer information än den som fås genom registreringsnumret.

2. Gallringstiden ser Vägverket och Skatteverket som en rättsäkerhetsfråga för den som begär omprövning av ett skattebeslut. All gallring sker med automatiska rutiner. Skulle gallring ske strikt enligt 3 kap. 6 § förordningen (2001:650) om vägtrafikregister finns en risk att inte alla uppgifter är tillgängliga vid en korrekt inkommen begäran om omprövning. I syfte att undvika detta sker den automatiska gallringen efter ca 45 dagar.

3. För händelser (behandlingshistorik) i systemet SAP är det möjligt att i efterhand spåra vad en användare ändrat alternativt skapat genom loggar på respektive dataobjekt.

I webbportalen loggas alla förändringar i en s.k. eventlogg. I denna logg är det möjligt att söka förändringar gjorda per användare. Det sker ingen loggning av behandlingshistorik med avseende på vad en användare utfört genom att titta i webbportalen. Idag finns inga rutiner för uppföljning av behandlingshistorik och eventloggar men en utredning är påbörjad för att se hur en sådan rutin skulle kunna utformas.

Skäl för beslutet

Behandlingen av de bilder som tas vid betalstationerna

I förarbetena (prop. 2003/04:145 s. 94) till lagen (2004:629) om trängselskatt har regeringen uttalat bl.a. att ”I samband med övervakning inom ramen för trängselskattesystemet är det primära objektet fordonet och, till skillnad från vad som är fallet vid hastighetsövervakning, räcker det således att fotografera fordonets registreringsskylt. Med hänsyn härtill torde risken för att överskottsinformation, t.ex. vem som är passagerare i ett fordon, fångas på bild vara större vid hastighetsövervakningen än vid den kameraövervakning som är nödvändig inom ramen för trängselskattesystemet. Vidare är det typiskt sett mindre integritetskränkande att fotografera ett fordons registreringsskylt än att fotografera föraren av ett fordon. [---] Med beaktande av den nu gjorda jämförelsen finner regeringen sammantaget, vid en avvägning mellan intresset av övervakningen och enskildas intresse att inte bli övervakade, att kameraövervakning inom ramen för systemet med trängselskatt kan accepteras och att denna övervakning bör undantas från kravet på tillstånd enligt lagen om allmän kameraövervakning. Vid denna bedömning beaktar regeringen särskilt att det endast är nödvändigt att fotografera fordonens registreringsskylt vid övervakningen samt att materialet från kameraövervakningen i de allra flesta fall torde kunna förstöras efter en relativt kort period.”

Vidare uttalas i förarbetena (prop. 2003/04:145 s. 115) bl.a. att ”Övervakningen måste alltså inrättas så att så långt som möjligt enbart sådana uppgifter som är nödvändiga för uttaget och kontrollen av trängselskatt fångas på fotografierna. Detta betyder att fordonets registreringsskylt är objektet för övervakningen och att risken för överskottsinformation skall minimeras. Härigenom begränsas det intrång i den personliga integriteten som kameraövervakningen innebär. [---] Det kan dock inte ställas ett absolut krav på att sådant som inte behövs för de

angivna syftena aldrig kommer med i bilden. Det kan ju tänkas att, t.ex. en fotgängare av misstag befinner sig på en sådan plats att han eller hon blir fotograferad eller att en bil är så konstruerad att det inte går att fotografera registreringsskylten utan att föraren eller någon passagerare kommer med på fotografiet. För att övervakningen skall vara undantagen från tillståndskravet krävs dock att den anordnas så att detta undviks.”

Datainspektionen har vid den senaste inspektionen kunnat konstatera att mer än bilens registreringsskylt fotograferas. I vissa fall kan man även se delar av bilens kupé. I det material som Datainspektionen granskat har det dock inte gått att se några personer.

Mot bakgrund av vad regeringen uttalat i propositionen förutsätter Datainspektionen att Vägverket vidtar ytterligare åtgärder för att minska risken för registrering av överskottsinformation.

Gallring

Enligt 3 kap. 6 § förordning (2001:650) om vägtrafikregister skall uppgift om trängselskatt, om skatten har betalats utan föregående betalningsanmaning och omprövning inte har begärts, gallras tre veckor efter det att betalning har skett. Om omprövning har begärts skall uppgifterna i stället gallras när begäran eller överklagande slutligt har prövats.

Enligt Vägverkets uppgifter tillämpar myndigheten en generell gallringstid om ca 45 dagar från registreringen. Datainspektionen förutsätter att Vägverket ändrar sina gallringsrutiner så att förordningens bestämmelser om gallring efterlevs.

Loggar

Enligt 31 § personuppgiftslagen skall den personuppgiftsansvarige vidta lämpliga tekniska och organisatoriska åtgärder för att skydda de personuppgifter som behandlas.

Vid inspektionstillfället hade Vägverket inga rutiner för uppföljning av åtkomst. För att åtkomsten skall kunna kontrolleras bör det, beroende på känsligheten hos personuppgifterna, finnas en behandlingshistorik (logg). En behandlingshistorik har också en förebyggande funktion. En förutsättning är att användarna informeras om loggen och kontrollen av åtkomst.

Vägverket har uppgivit i sin åtgärdsplan att ”loggningsrutinen” skall utredas med sikte på att ge en bättre spårbarhet när det gäller vilka som har haft åtkomst till personuppgifter.

Datainspektionen förutsätter att Vägverket inför rutiner för att kontrollera åtkomsten till personuppgifter. Med behandlingshistorikens hjälp skall det gå att utreda felaktig eller obehörig användning. Det skall finnas rutiner för hur man följer upp loggar, t.ex. genom stickprovskontroller.

Hur man överklagar

Om ni vill överklaga beslutet skall ni skriva till Datainspektionen. Ange i skrivelsen vilket beslut som överklagas och den ändring som ni begär. Överklagandet skall ha kommit in till Datainspektionen senast tre veckor från den dag beslutet meddelades för att kunna prövas. Datainspektionen sänder överklagandet vidare till Länsrätten i Stockholms län för prövning om inspektionen inte själv ändrar beslutet på det sätt ni har begärt.

Beslut i detta ärende har fattats av datarådet Agneta Runmarker i närvaro av Jonas Agnvall, föredragande.

Agneta Runmarker

Jonas Agnvall

Kopia till:

Birger Höök, projektchef

Magnus Bengtsson, driftschef

Stig Luttinger, jurist

Peter Rosenberg, personuppgiftsombud